

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide

Številka: 000-04/16-1/   EPA 1041-VII
Ljubljana, 30. 3. 2016

Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide je, na podlagi 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) in drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US, 21/13 – ZFDO-F), oblikovala naslednje

Mnenje

k Predlogu zakona o varstvu pred diskriminacijo (ZVarD) – druga obravnava

Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide je na 49. seji 24. 3. 2016 obravnavala Predlog Zakona o varstvu pred diskriminacijo (ZVarD), ki ga je po rednem postopku v obravnavo Državnemu zboru poslala Vlada Republike Slovenije.

Komisija predlog zakona **podpira**.

S predlogom zakona se želi uskladiti slovenski pravni red s pravnim redom Evropske unije, zlasti na podlagi zagotovitve ustrezne samostojnosti organa za spodbujanje enakega obravnavanja, ki trenutno deluje kot organ v sestavi Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Posledično se predlaga popolnoma nova ureditev zagovornika kot funkcionarja samostojnega državnega organa, ki ga imenuje Državni zbor na predlog predsednika RS. Natančneje se določa tudi njegove pristojnosti (po novem bo imel inšpekcijska pooblastila ter možnost izdaje ureditvene odločbe v primeru ugotovljenih nepravilnosti pri obravnavi primerov diskriminacije oz. odstopa primera pristojni inšpekciji za izrek sankcije), naloge in postopek za predčasno razrešitev s položaja.

S predlogom zakona se prav tako opredeljuje osebne okoliščine in področja družbenega življenja, na katerih je zagotovljena enaka obravnava oseb oziroma prepoved diskriminacije (na novo opredeljeno varstvo pred spolnim nadlegovanjem in viktimizacijo, opredelitev pozivanja k diskriminaciji ter hujših oblik diskriminacije); diskriminatorna ravnanja in sankcije v primerih kršitev ter pravico zagovornika in nevladnih organizacij do vložitve posebne tožbe v javnem interesu (v primeru obstoja diskriminacije brez možnosti določitve diskriminiranih oseb). Predlog zakona predvideva tudi nekatere nove procesne rešitve (podpora žrtvam diskriminacije, ki jo zagotovi zagovornik ali nevladne organizacije), ki naj bi okrepile učinkovitost pravnega varstva na tem področju.

Komisija se je seznanila s stališčem aktualnega zagovornika načela enakosti, ki sicer meni, da je sprejem novega zakona na področju preprečevanja diskriminacije nujen, a opozarja, da vsebina obravnavanega predloga zakona ne dosega želenega napredka na tem področju (sodobna zakonska ureditev t. i. tretje generacije), torej ne omogoča večjih kvalitativnih premikov zakonskega urejanja preprečevanja in odpravljanja diskriminacije. Od Vlade RS pričakuje zavezo k resni in odgovorni politiki na tem področju, na katerem trenutno po njegovem mnenju vlada popolna stihija. Svoje številne pripombe, skoraj na vse člene predloga zakona, je podajal že v fazi priprave predloga zakona, a jih večina ni bila ustrezno upoštevanih oziroma ni bilo podanih argumentov za njihovo zavrnitev. V zvezi s tem je opozoril na, po njegovem mnenju, ne-transparentno in strokovno pomanjkljivo fazo priprave predloga zakona ter na dejstvo, da je država dolžna upoštevati ne samo pripombe Evropske komisije, ampak tudi mednarodno pravo, vezano na človekovo pravico do enake obravnave. Pri tem poudarja, da je to pravico treba učinkovito zavarovati in uresničevati (spodbujanje njenega uživanja in izpolnitev obveznosti države na področju prava človekovih pravic).

Komisija je na podlagi številnih izraženih pripomb Zagovornika načela enakosti ocenila, da predlog zakona znotraj Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ni bil usklajen, kar je po eni strani lahko zaskrbljujoče, po drugi pa jasno kaže na neustreznost trenutne ureditve, po kateri Zagovornik načela enakosti deluje kot organ v sestavi prej omenjenega ministrstva in je na podlagi omenjene odvisnosti postavljen v neugoden položaj pri zagovarjanju svojih stališč glede urejanja politik na področju preprečevanja diskriminacije.

Posledično je komisijo zanimal postopek priprave in usklajevanja vsebine predloga zakona s strokovno in širšo javnostjo. Predstavnica predlagatelja je pojasnila, da je bil predlog zakona v javni razpravi v skladu s predpisanim časovnim okvirom, da so ga aktivno pripravljali v sodelovanju s stroko, nevladnimi organizacijami in Zagovornikom načela enakosti, s katerimi so se sestali na dveh javnih posvetih in upoštevali njihove pripombe v čim večji možni meri. Predlog zakona je bil po zahtevnih pogajanjih tudi medresorsko usklajen. Glede številnih pripomb Zagovornika načela enakosti ministrstvo pojasnjuje, da pri končni verziji niso mogli upoštevati vseh njegovih želja, saj so trenutno možnosti (finančne in kadrovske) omejene. Ministrstvo prav tako poudarja, da očitki Zagovornika načela enakosti o neusklajenosti predloga zakona z vsebino evropskih direktiv ne držijo.

Komisija predlog zakona prepoznava predvsem kot izhodišče za nadaljnji razvoj ureditve na področju preprečevanja in odpravljanja diskriminacije. Od nove ureditve položaja zagovornika pa pričakuje, da se bo zagovornik kot samostojen organ uspešno razvijal po zgledu Informacijskega pooblaščenca, imel ustrezne pristojnosti za izvajanje svojih nalog in ukrepanje v primerih ugotovljenih kršitev - torej da bo nastopal kot močan varuh načela enake obravnave, ki bo javno in glasno opozarjal na kršitve, česar v praksi v preteklih letih ni bilo zaslediti.

Komisija izpostavlja dve pristojnosti zagovornika, v zvezi s katerima meni, da se ne bi smelo posegati v status zagovornika kot popolnoma samostojnega organa (22. člen (poročila)) oziroma da bi se mu lahko kot samostojnemu organu dodelilo večjo moč (32. člen (zahteva za oceno ustavnosti)).

V zvezi z 22. členom predloga zakona se komisija sprašuje, zakaj je ob poročanju zagovornika Državnemu zboru v tretjem odstavku predvidena možnost predhodnega mnenja Varuha človekovih pravic RS glede omenjenega poročila, če se zagovorniku daje status samostojnega organa. Pri tem je komisija prejela pojasnilo predlagatelja, da gre zgolj za možnost (uporabljena je beseda »lahko«) vključitve Varuha človekovih pravic RS v postopek poročanja zagovornika in ne za obvezo. Posledično naj se z omenjeno določbo ne bi želelo vnašati nobenih hierarhičnih razmerij med dva samostojna državna organa.

V zvezi z 32. členom predloga zakona pa komisija meni, da bi se na podlagi dopolnitve 23a. člena Zakona o ustavnem sodišču (Uradni list RS št. 64/07–UPB in 109/12) lahko zagovorniku kot samostojnemu državnemu organu zagotovilo pravico do neposredne vložitve zahteve za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti, namesto zdaj določene posredne poti prek Varuha človekovih pravic RS. Pri tem komisija ugotavlja, da je tudi Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora v svojem mnenju opozorila na to, da trenutno predviden postopek vložitve zahteve za oceno ustavnosti prek Varuha človekovih pravic RS ni ustrezen, saj slednji zahteve ne more vložiti na podlagi predloga, ki mu ga posreduje zagovornik, ampak bi moral zadevo obravnavati in pripraviti sam, torej neodvisno od zagovornika.

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije mag. Peter Požun.

Nuša Zupanec, l.r.
sekretarka komisije

Mag. Peter Požun, l.r.
predsednik komisije